

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

11-12

2023

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 1302 sahifa, 5-dekabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Salimov Oqil Umrzoqov, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori
Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori
Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori
Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent Arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Nomozova Qumri isoyevna GF universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), dotsent
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Взаимодействие реального и финансового сектора экономики в современных условиях.....	12
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Зайнутдинова Умида Джалаловна	
Развитие исламских банковских продуктов в коммерческих банках.....	19
Иноятова Камола Фуркатовна	
Kreditlashda risklarni boshqarish usullaridan foydalanish.....	23
Abdullayeva Sharbat, Abdullayeva Nozima	
Korxonalarining tashqi iqtisodiy faoliyatdagi raqobatdoshligini ta'minlashda marketingdan foydalanish.....	29
Axmedov Ikrom Akramovich	
Hududlarda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning zamonaviy tahlili	36
Butaboyev Maxamadjon, Gaibnazarova Zumrat Talatovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda qo'llash imkoniyatlari	41
Yavmutov Dilshod Shoyimardonkulovich	
Zamonaviy ekoshaharlar barpo etish va uni tatbiq etish zaruriyati.....	47
Zikrullayev Valixon G'aybullayevich	
Indian Festivals and Nature Conservation: Connecting People for Sustainability	52
Nigora Saidmuradova Aslamovna, Anil Kumar	
Financing clean energy projects in different ways.....	59
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogli	
Теоретические основы развития социальной инфраструктуры.....	67
Алимова Муниса Юльчиевна	
O'zbekistonda tadbirkorlik subyektlarining raqamli marketingdan foydalanish holati va rivojlanish tendensiyalari.....	71
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
Aholiga bank xizmatlarini ko'rsatish tizimini takomillashtirish	81
Uskanov Eldor	
Investitsiya loyihalarini islom moliya instrumentlari orqali moliyalashtirish yo'llari	86
Haydarov O'ral Axmadovich	
"Yashil" iqtisodiyotga o'tishda esg omillar asosida investitsiya kiritishning o'rni va ahamiyati	93
Nosirov Egamqul Ismailovich	
"Enesses" MChJ da marketing muhitini tahlil qilish va takomillashtirish.....	100
Musyeva Shoira Azimovna	
Использование информационных и коммуникационных технологий в совместных образовательных программах: проблемы и решения.....	107
Ташева Севара Равшановна	
Iqtisodiy globallashtirishning nazariy asoslari.....	111
Abduraxmonov Farxod Abdufarmonovich	
Sanoat korxonalarini samaradorligini oshirishning nazariy-amaliy asoslari.....	117
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Fiskal siyosat va soliq to'lovchilar faoliyatini tartibga solishning nazariy masalalari	122
Isroilov Bohodir Ibragimovich, To'rayev Alijon Akmal o'g'li	
Bank daromadlarini oshirishda masofaviy bank xizmatlarini tutgan o'rni.....	128
Xudoyorov O. O.	
Elektron savdo korxonalarida buxgalteriya hisobini tashkil etish	132
Po'latov Xudoyberdi O'ktamovich	
Ekonometrik modellashtirish asosida mavsumiylikning turistik mahsulotlar ishlab chiqarishga ta'sirini kamaytirish usullari.....	135
Xamzayeva Dilfuza Samarovna	
Yuridik shaxslar soliq yukining shakllanish omillari va uni optimallashtirish muammolari	141
Abduturopov Jasurbek Nozimjonovich	
Tadbirkorlik risklari tavsifi va tasniflashning nazariy masalalari	148
Bektemirov Abdumalikovich	
Urban farming.....	151
Ahmedova Ziyodahon Saydulloxon qizi, Askarov Hasanboy Holdorovich	
A Foreign Experience of Forming Small Business and Private Entrepreneurship Infrastructures (An Example of Usa).....	153
Kosimov Sardor Dilmurodovich, Akbarov Abdulkhamid Akmal ugli	

Principal Protected Notes on the credit rating of National Bank of Uzbekistan	159
Abdugʻaniyev Abdulaziz Alisher oʻgʻli	
Features and Challenges of Digital Transformations in the Service Sector	164
Kurbanova Maftuna Lazizovna	
Kichik biznes va tadbirkorlikning rivojlanishiga taʼsir etuvchi omillar.....	170
Kurbonov Jasurbek Pozilovich	
Jamoat transport tizimini raqamli texnologiyalarni joriy etish va ulardan foydalanishning dolzarbligi.....	173
Kushakova Maʼmura Narimanovna	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari	176
Nosirov Javlonbek Jamoliddin oʻgʻli, Raxmatov Ziyodullo Nosirovich	
Financing clean energy projects in different ways	179
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogli	
Oʻzbekistonning mehnat migratsiyasidagi hamkorligi haqida baʼzi mulohazalar (Qozogʻiston va Rossiya misolida)	187
Azamatova Gulmira Bayirbekovna	
Assessment of management effectiveness in ensuring economic and financial stability	191
Akramova Aziza Abduvohidovna	
Международное сотрудничество Республики Узбекистан в сфере образования	196
Жамалова Гулнора Гуломовна, Айматова Фарида Хуразовна	
Oʻzbekistonning ekologik muammolariNI bartaraf etish va yashil iqtisodiyotga oʻtish yoʻnalishlari.....	202
Aliyev Azim Tolip oʻgʻli	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё.....	205
Абдишукуров Шерзод Шавкат угли	
Qashqadaryo viloyatida tabiiy resurslardan foydalanish istiqbollari	211
Xoʻjanova Gulshoda Otamurodovna	
Raqamli marketing strategiyalarining raqamli iqtisodiyotda isteʼmolchilar xulq-atvoriga taʼsirini tahlil qilish.....	214
Raxmatova Sitora Shuxratjon qizi	
Oʻzbekiston Respublikasi tijorat banklarida masofaviy bank xizmatlarini takomillashtirish.....	221
Xudayberganova Zarofat Zaxidovna	
Oʻzbekistonda kichik va oʻrta biznesni rivojlantirishda ichki va tashqi muhit.....	227
Saypullayev Ilhomjon Abduraxmonovich	
Buxgalteriya axborotining sifat tavsiflari	233
Raxmatova Shaxnoza Shukurovna	
Роль и значение логистики в развитии коммерческой деятельности торговых предприятий	240
Маматкулова Шоира Джалоловна	
Uzum yetishtirishning tashkiliy-huquqiy munosabatlari va sohani rivojlantirish imkoniyatlari.....	245
Boltayev N. N.	
Tashqi savdo jarayonlarini tashkil qilishning nazariy uslubiy asoslari.....	249
Qurbonov A. U.	
Korxonalarda pul mablagʻlari auditini takomillashtirish yoʻllari.....	254
Karamatova Noiba Xusnitdinovna	
Kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oʻziga xos xususiyatlari.....	259
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
Агротуризм как источник дополнительного дохода для фермеров в самаркандской области.....	263
Анваров Нодир Аллаёрович, Назарова Раъно Рустамовна	
Tijorat banklari faoliyatida islomiy bank xizmatlarini rivojlantirish istiqbollari	272
Absamatov Askar Ergashovich	
Kichik biznes subyektlari faoliyatida mikromoliyaviy xizmatlar koʻrsatishning zamonaviy holati.....	277
Yusupov Abbosxon Aliyevich	
The Experience of The Japanese State in Increasing Investment Activity in Uzbekistan.....	285
Satoshi Sugahara, Ochilov Bobur	
Paxta-toʻqimachilik klasterlarida sotish baholarining tahlili.....	292
Nazarova Maryam Sharipovna, Kazakova Zulayxo Saloxiddinovna	
Tadbirkorlik subyektlari eksportida raqamli platformalardan foydalanish strategiyalari.....	297
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
Tijorat banklarida xalqaro iqtisodiy sanksiyalar va eksportga taqiqlar bilan bogʻliq risklarni baholash va kamaytirish matritsasining metodologiyasi	304
Keldiyorov Shohruh Ilyos oʻgʻli	

Sotish jarayonlari hisobini buxgalteriya hisobining xalqaro standartlari asosida takomillashtirish.....	308
Eshmuradov Ulugʻbek Tashmurotovich	
Tijorat banklari faoliyatida transformatsiyalanish jarayonlarining asosiy yoʻnalishlari.....	313
Bekmurodov Abbos Amiriddinovich	
Agroklasterlarda moliyaviy natijalar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari.....	318
Alikulov Abdimoʻmin Ismatovich, Toshpulatov Jalil Baxodirovich	
Tijorat banklarida investitsiya siyosatini amalga oshirishning muhim jihatlari.....	324
Abiyev Davron Ilxomovich	
Проблемы и решения при оптимизации финансового моделирования деятельности предприятия	331
Юлдошева Гулноза Абдинабиевна	
Hududiy iqtisodiy xavfsizlik va uning asosiy xususiyatlari.....	336
Raximov E. N.	
Boshqarish sifatining iqtisodiy mohiyati va uni rivojlantirish masalalari	343
Shoyev Davronbek Axmadjonovich, Ahmadjonova Gulsanam	
Важность данных о движении затрат для повышения эффективности управления предприятием.....	346
Расулова Ш. X.	
Korxonalar daromadlariga taʼsir qiluvchi risklarning tahlili	351
Saʼdullayev Oybek Turdiali oʻgʻli	
Xalqaro standartlar asosida daromadlar hisobini tashkil etish.....	364
Abdusaidov Sanjar Jaloliddin oʻgʻli	
Выработка страховой системы защиты владельцев депозита.....	368
Узакова Камола Бехзодовна	
Обзор законодательных и регуляторных положений по введению и регулированию Исламской банковской деятельности в юрисдикции Республики Казахстан	372
Ёркулов Умиджон	
Перспективы развития производства и экспорта плодоовощной продукции в Узбекистане	378
Узганбаева Дилноза Тохтасиновна	
Перспективы развития государственного управления высшим образованием в условиях функционирования рынка	382
Умаров Диёр Равшанович	
Oʻzbekiston moliya tizimida mahalliy moliyaning oʻziga xos xususiyatlari	388
Turovova Nigora Xolmurod qizi	
Qishloq joylarda xizmat koʻrsatish sohasi orqali aholini ish bilan bandligini taʼminlash istiqbollari.....	393
Taylakova Dilafroʻz Baymamatovna	
Увеличение привлекательности инвестиций в туристической отрасли через стратегическое финансирование	399
Хусниддинов Нуриддин	
Agrobiznesni innovatsion rivojlantirish loyihalarini moliyalashtirishning metodologik asoslari.....	402
Toʻychiyev Abduraxmon Gʻofurovich	
Virtual bank – kelib chiqishi va moliyaviy xizmatlar kelajagi.....	406
Nabiyeva Feruza Odilovna	
Проблемы и перспективы развития депозитных операций коммерческих банков Республики Узбекистан	411
Холмирзаев Эльбек Бахтиерович	
Smart-shartnomalar – raqamli marketingning zamonaviy texnologiyalaridan biri sifatida	415
Yahyojonov N. B.	
Banklarda depozit operatsiyalarini hisobini yuritish tartibi.....	420
Mirzayeva Xilola Jaloliddin qizi	
Kichik biznes korxonalariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishning iqtisodiy samaradorligi	424
Mamanazarova N. J., Jamilova N. X.	
Проблемы привлечения финансирования за счет корпоративных облигаций	429
Рахмедова Мадинахон Нусрат кизи	
Формирование финансовой стратегии местных бюджетов	433
Примова Н. И.	
Xizmat koʻrsatish korxonalarini soliqqa tortishning dolzarb muammolari va ularning yechimlari	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
Oʻzbekistonda hududlar kesimida raqamli iqtisodiyotning rivojlanish holati.....	445
Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Experience of Islamic financial organizations in CIS countries and opportunities to use it effectively in Uzbekistan	450
Sattarova Dilfuza Dilshodbekovna	

Qashqadaryo viloyati hududlarining vertikal o'sish holati va xususiyatlari	456
Erkayeva Gulbaxor Panjiyevna, Raximova Madina Shuxrat qizi	
Innovatsion o'sishga inson kapitali ta'sirining zamonaviy yondashuvlari.....	462
Ostanov Egamberdi, Ostanova Mashxura Egamberdiyevna	
Kapital bozorida institutsional investorlar sifatida sug'urta kompaniyalari ishtiroki	466
Omonov Sardor O'lmasovich	
Tadbirkorlik subyektlarining raqamli transformatsiyasining asosiy va muhim jihatlari.....	472
Nutfulloyev Tolib G'olib o'g'li	
Korxonalarda korporativ madaniyatni rivojlantirish asoslari.....	478
Sadikova Muslima Alisher qizi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga muvofiq moliyaviy hisobotlarni tuzish usullari.....	483
Sabirova Zaynab Qadambayevna	
Фондовые рынки и финансовая грамотность: путь к финансовому осознанию	488
Режаббаев Сарвар Умархонович	
Turistik korxonalarda yashil innovatsion mahsulotlar orqali samaradorlikni oshirish.....	491
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Milliy kapital bozorida korporativ qimmatli qog'ozlar amaliyoti tahlili.....	497
Otaxonova Shohyora	
Aholining turmush farovonligini yashlashning ijtimoiy-iqtisodiy masalalari	502
Qobilova Shaxnoza	
Surxondaryo viloyatida sug'oriladigan yerlardan foydalanish holatining statistik tahlili	505
Sharifi Abdul Fatah	
Economic and Social Significance of Personnel Management in Manufacturing Enterprises: A Dual Dimension Analysis.....	512
Sarimsakov Baxtiyor Rahmonjanovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozorining rivojlantirish istiqbollari	518
Usmanov Zayniddin Berdirasulovich	
Qurilish tashkilotlarida xodimlarning innovatsion faolligini oshirish yo'llari	523
Usmanov Ixom Achilovich	
Investitsiya jozibadorligini baholashning o'ziga xos jihatlari va metodlari.....	527
Uroqboyeva Farzuna Axmadjonovna	
Mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida sanoat 4.0 ning roli: tahlil va natijalar	532
Xujaxonova Sitora Baxtiyor qizi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida qishloq joylarda davlat xususiy sherikchilik asosida raqamli xizmatlarni takomillashtirish.....	537
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
Kichik firmalar raqobatbardoshligini oshirishning mintaqaviy muammolari (Xorazm viloyati misolida).....	542
Vaisov Dilshod Ibodullayevich	
"Sam Antep Gilam" mchjda marketingni boshqarishni takomillashtirish yo'llari	549
Usmonova D. I.	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	555
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Factors for the Development of The Industrial Sector of the Economy	559
Zakhidov Nodir Umidjanovich	
Mintaqa tumanlararo xo'jalik yurituvchi subyektlar qo'shma biznesini konvergent modeli	563
Yusupov Fayzulla Yakubovich	
Aholini biznesga jalb qilishda tijorat banklarining roli.....	567
Yaxshimuratova Xasiyat Xudaybergenovna	
Mahalliy gastronomik turizmni rivojlantirishda nazariy asoslar.....	571
Sultonov B. A.	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes	575
Saidakhmedov Islomjon Uligbekovich	
Проблемы привлечения иностранных инвестиций в инновационном развитии экономики Узбекистана.....	580
Хамракулова О. Д., Халмурзаев М., Аликулов С. А.	
Тенденции развития жилищного строительства.....	585
Алиева Зилола Маматвалиевна	
Учет и анализ производственных затрат на предприятиях	589
Аделя Азаматовна Нематова, Ибрагимов Мансур Мардонович	

Meva-sabzavotchilik klasterlarini rivojlantirishda xorij tajribasi.....	592
Botirov Erkinjon Xayitovich	
Zamonaviy xizmat ko'rsatish bozori: xalqaro tendensiyalar va uy-joy fondi muammolari sarhisobi.....	598
Sanakulova Barnogul Rizakulovna, Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
Роль рынка капитала в обеспечении макроэкономической стабильности Республики Узбекистан	605
Дадаханова Саида Махаммаджон кизи	
Iqtisodiyotning xususiy sektorida inson resurslarilarni moddiy rag'batlantirishni takomillashtirishda xorij tajribasi.....	608
Baxtiyorova Umida Ulug'bek qizi	
Korxonalarining investitsiya faolligini ta'minlashda soliqlarning rag'batlantiruvchi rolini oshirish xususiyatlari.....	613
Ilyasova Barno Axmadovna	
Dunyo davlatlari iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish tendensiyalari.....	618
Imomaliyeva Mohizoda, Rahmatullayev Lazizbek Nematullo o'g'li	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства	623
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Sanoat korxonalarida iqtisodiy resurslar mohiyatini tavsiflovchi tushunchalar	628
Doniyorova Shaxnoza Doniyorovna	
Mikromoliyalash tashkilotlari faoliyatining operatsiyalar tahlili.....	633
Kamalov Shuxrat Kamalovich	
Temiryo'l transporti sanoat kompleksi korxonalarida ijtimoiy va mehnat munosabatlarini takomillashtirishning nazariy va uslubiy asoslari.....	637
Kadirova Sharofat Amonovna	
Qishloq xo'jalik korxonalarida xarajatlar hisobi va mahsulot tannarxini takomillashtirish masalalari	645
Yuldashev Sherali Xayitovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Анализ экологических факторов и их влияние на финансовую безопасность страны.....	650
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Superior directions, modern trends and prospects for the development of the financial market.....	655
Narziyeva Guzal Baxtiyorovna, Raximova Umida Rabbimovna	
Kichik biznesning eksport salohiyatini oshirishda jahon tajribasi	659
Kambarova Sh. M.	
Theory and practice of evaluation of capital assets in Uzbekistan.....	665
Usmonov Bunyod	
Xizmat ko'rsatish sohasini asosiy tarmoqlariga yo'naltirilgan global investitsiyalar holati va prognozini tahlili	668
Muxammadiyev Kamoliddin G'ulomiddinovich	
Методологические основы банковского кредитования и классификация факторов, влияющих на особенности получения кредитов	672
Каримова Азиза Махомадризовна	
Sanoat salohiyati va omillar unumdorligini iqtisodiy-statistik baholash usullari.....	676
Kasimov Azamat Abdulkarimovich	
Цифровизация банков: риски и стратегии управления финансовыми активами в цифровой эпохе.....	682
Кодиров Бобур	
Davlat-xususiy sherikligi asosida iqtisodiyot tarmoqlarining investitsion salohiyatini oshirishning o'rta muddatga mo'ljallangan istibollari (O'zbekiston temiryo'llari AJ misolida)	689
Qodirov Jasurbek Sharofitdinovich	
Banklarda mummoli kreditlar bilan ishlash: samarali strategiya va yondashuvlar	696
Mirsaliyev Erkin Ergashevich	
Agrosanoat ishlab chiqarishining raqobatbardoshligini oshirish va uning innovatsion rivojlanish bilan o'zaro bog'liqligi	700
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich, Muxtorova Oydin Sayfiddin qizi	
Hududlar iqtisodiyotini oshirishda investitsiyalarning roli	707
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
Xizmat ko'rsatuvchi korxonalarining iqtisodiy salohiyatini shakllantirish mexanizmlari	712
Erdonov Muhammadamin Erdon o'gli, Ibragimov Shoxrux Baxtiyorovich, Ataqulov Jahongir Valijon ug'li	
Sug'urtada anderrayting xizmatini (ARDL) modeli tahlili asosida takomillashtirish	717
Mirzoyev Sayfullo Fayzulloyevich	
Роли банков в повышении привлекательности инвестиционной среды в Узбекистане.....	727
Насиров Дилшод Фарходович	

Пути улучшения инвестиционного климата в Республике Узбекистан ..... 731 Нозимов Элдор Анварович, Санатиллоев Ферузшох Бахтиёр угли	731
Iqtisodiyot, atrof-muhit, jamiyat va madaniyat o'rtasidagi muvozanatga – obodonlashtirish xizmatlarining ta'siri..... 737 Norkulova Dilfuza Zoxidovna, Xayitov Jamshid Xolvoyevich	737
Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках..... 741 Нуриллаев Рахмат Ярашевич, Нуриллаев Шердил Жамолиддин угли	741
Хо'jalik yurituvchi subyektlarda tovar-moddiy zaxiralar manbalari va ularni shakllantirish amaliyoti ..... 747 Nurmanov Ulugbek Anorbayevich	747
Yer rentasi mulkchilik munosabatlari rivojlanishning zaruriy sharti sifatida..... 752 Abdunazarov O.	752
Формирование и развитие цифровой экономики (на примере российской федерации и Республики Узбекистан) ..... 756 Ким П. В.	756
Tijorat banklari korporativ boshqaruvida bank xizmatlari samaradorligini ..... 760 Kudratov Sunnatulla Ropijanovich	760
Tijorat banklari depozit siyosatining banklar resurs salohiyatini oshirishdagi roli ..... 764 Jo'rayev Isroil Ibrohimovich	764
Ways of Development of Electronic Commerce in Uzbekistan ..... 770 Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li	770
Hydro Energy as the Important Factor of the "Green Economy" ..... 775 Isroilov Xusanboy Ibrohimjon o'g'li	775
Navoiy viloyatida turizmni rivojlantirish ..... 781 Isomiddinov Sherzod Sirojiddin o'g'li, Azamatova Nozima Jaxongirovna	781
Mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligi (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida)..... 784 Halimova Dilora Olimboyevna	784
Davlat qimmatli qog'ozlari bo'yicha daromadlilik egri chizig'ini aniqlashning fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirishdagi ahamiyati ..... 787 Hakimov Hakimjon	787
Intellectual mulkni boshqarish jarayonlari o'rganishning nazariy muammolari ..... 793 Tirkashyev Farhod Mahmudovich	793
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati..... 796 Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova	796
Роль Среднеазиатских коллекций в развитии музеев России ..... 801 Абдуллаева Нигора Санжаровна	801
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari..... 804 Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	804
Oliy ta'lim tizimida talabalar bilimni yuksaltirish jarayoni: muammolar va yechimlar ..... 808 Hakimov Nazar Hakimovich, Vaxobova Marg'uba Abduxamidovna	808
Yashil iqtisodiyot: mazmun mohiyati, nazariya va amaliyot ..... 812 Yuldashev Mutallib Ibroximovich	812
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozori tahlili ..... 819 Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	819
"HAVAS COMFORT MEDEL" MChJda marketing xizmatini tashkillashtirish va uning samaradorligini oshirish yo'llari ..... 823 Musyeva Shoira Azimovna	823
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini soliqlar vositasida rag'batlantirishning klassik nazariyalaridan foydalanish imkoniyatlari..... 831 To'xsanov Qudratillo Nozimovich	831
Yoshlarning ish bilan bandligini ta'minlashning asosiy yo'nalishlari..... 837 Mamaraximov Bekzod Erkinovich	837
Chakana bank xizmatlarini rivojlantirish hududlar barqaror rivojlanishining omili sifatida ..... 841 Niyozov Zuxur Davronovich	841
Raqamli texnologiyalar asosida oziq-ovqat ta'minoti zanjirini rivojlantirish omillari ..... 845 Yusupov Muxiddin Soatovich	845
O'zbekistonda korporativ kreditlash amaliyotini rivojlantirish orqali investitsiya jalb qilish imkoniyatlari..... 855 Asatullayev Alisher	855
Davlat budjeti jarayonini takomillashtirish masalalari ..... 860 Ataxanov Bekpo'lat Abdullayevich	860
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства ..... 866 Дурманов Акмал Шаймарданович	866

Yuridik shaxslar mol-mulkini soliqqa tortishni rivojlantirish yo'llari	872
Gadayev Jaxongir Muhammadi o'g'li	
Some Principle Issues in the Effective use of Budget Funds in Universities	876
Khairiddinov Sh. B.	
Directions of Using Negotiations in Keeping Peace and Ensuring Stability in Society	879
Kholdarova Fariza Tukhtabaevna	
Elektrotexnika sanoati korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanish.....	883
Mamayusupova Mashxura Sodiqovna	
Elektron tijoratning zamonaviy iqtisodiyotga ta'sirini o'rganish va uni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini aniqlash	887
Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	
Foreign Direct Investment and Electricity Consumption During Uzbekistan's Green Transition	896
Nurbek Khalimjonov	
Davlat-xususiy sheriklik loyihalarini qarz kapitali orqali moliyalashtirishni takomillashtirish	902
Obломуратов Нарзулло Наймович, Шавкатов Наврузбек Шавкатович	
Mol-mulk solig'ining soliqqa tortish tartibini takomillashtirish.....	910
Poyonov Bobur Bekmurod o'g'li	
Konfutsiychilik axloqiy negizlarida olamiy tartibot.....	916
Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna	
"Yashil iqtisodiyot"ni joriy etish istiqbollari	923
Saloxov Sirojiddin Sadriddin o'g'li	
Investitsiyaning iqtisodiy mohiyati va O'zbekiston iqtisodiyotida tutgan o'rni.....	928
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
O'zbekiston qishloq hududlarida maishiy xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish.....	933
Sharifov Shuhrat Saidahmadovich	
Exploring Big Data Applications for Knowledge Management in Higher Education Administration.....	936
Shakhzod Saydullaev	
O'zbekiston sug'urta bozorida qayta sug'urta faoliyatini rivojlantirish istiqbollari.....	944
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich	
Ekologik turizmning turlari va uni tashkil etishda tabiiy resurslarning ahamiyati.....	950
Soatov Yusuf Xo'jayor o'g'li	
Mamlakatga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsion jozibadorlikni oshirish istiqbollari	954
To'laganova Ruhshona Farrux qizi	
Raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida maktabgacha ta'lim xizmatlarini holati.....	959
Umurzakova Dilnoza Egamberdiyevna	
Issues of Improving Production Cooperation in the Industry Network of Our Country	964
Xomidov Mirodiljon Xasanboy o'g'li	
Foydaning soliq obyektini sifatida shakllantirish zaruriyati.....	971
Yo'ldasheva Mohiraxon Ochestva	
O'zbekistonda energetika korxonalarini faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	975
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarning yangi tizimi sharoitida soliq nazorati.....	980
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
"Ijtimoiy himoya yagona reyestri" axborot tizimining aholini ijtimoiy himoya qilishdagi o'rni.....	984
Aliyev Ma'ruf Komiljon o'g'li	
O'zbekistonda sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash yo'nalishlari.....	991
Baxriyev Dilshod Rizvonkulovich	
Анализ влияния цифровой экономики на эффективность налоговых органов	996
Бобомуротова Манзура Панжи кизи	
Tadbirkorlik muhitini yaxshilash orqali kambag'allikni qisqartirish va aholi daromadlarini oshirishning iqtisodiy-ijtimoiy ahamiyati.....	1000
Irmatova Lola	
Korxonalarda pul mablag'lari auditini takomillashtirish yo'llari.....	1005
Karamatova Noiba Xusnitdinovna	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	1010
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Yashil iqtisodiyotga o'tish ekologik barqarorlikning muhim omilidir	1014
Yuldashev Farhodbek Abdumutalibovich	
Strategik boshqaruv hisobini tashkil etish asoslari va tamoyillarini takomillashtirish.....	1017
Pardayeva Shahnoza Abdinabiyevna	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1022
Пулатова Сурайё Юлдашевна	

Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida oilaviy korxonalarining xizmatlar ko'rsatish sohasidagi o'rni va funksiyalari	1026
Tog'ayeva Dilnoza Azamatovna	
Совершенствование методологии исследования демографических процессов	1031
Тула Нодирбек Баходир угли	
Инновационные технологии в сфере страхования.....	1037
Хайдарова Нигинахон Шухрат кизи	
Iqtisodiyotni innovatsion isloh qilish sharoitida yer hisobini yuritishning ahamiyati.....	1042
Hojiyev Qo'chqor Mamadiyorovich	
Qattiq maishiy chiqindilarni utilizatsiya qilish orqali qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan keng foydalanishni takomillashtirish	1047
Sherqulov Nodir Erkin o'g'li	
Мировой опыт использования денежных и натуральных трансфертов в социальном обеспечении	1052
Гулноза Тохировна Самиева	
Davlat xaridlarini amalga oshirish orqali raqobatni rivojlantirish yo'llari	1057
Majidov Nizomjon	
Raqamli iqtisodiyot davrida kontent marketingdan foydalanish va uning bosqichlari	1064
Tohirjonov Ahmadjon Tohirjon o'g'li, Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
Aksiyadorlik jamiyatlari kapitalini shakllantirish manbalari va usullarini takomillashtirish.....	1070
Norqulov Mirsaid Tulqin o'g'li	
Qishloq xo'jaligi sohasida investitsion jozibadorlikni oshirish zaruriyati	1075
Badalov Jamshid Jamolovich	
Foyda solig'i tushumi va uning O'zbekiston soliq-budjet tizimidagi ahamiyati.....	1080
Shirinov Sabir Erkinovich	
O'zbekistonda davlat korxonalari aksiyalarini moliya bozorlarida sotishni jadallashtirish yo'nalishlari	1084
Anvar Eshmatov	
Baliqchilik xo'jaliklarida xodimlar bilan hisob-kitoblar hisobining tashkiliy va uslubiy jihatlari	1088
Ametova Nasiba Danilovna	
Tijorat banklari tomonidan ekspertyor korxonalarining kreditlash amaliyotini takomillashtirish	1092
Bayjanova Gozzal Sarsengaliyevna	
Digital Transformation of Tax Systems.....	1096
Boburjon Turanboyev Qodirjon o'g'li, Musabekov Sherali Nazarali o'g'li	
Yangi O'zbekistonda xotin-qizlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish yo'nalishlari.....	1101
Raxmonova Aziza Tolibovna	
Transitioning to a Green Economy and Implementing Sustainable Technological Changes in Uzbekistan	1106
Umarov Elshod G'ulom o'g'li	
Texnik yo'nalishdagi oliy ta'lim muassasalari daromadlari tarkibi va ularning o'ziga xos jihatlari.....	1112
Yuldashov Elmurod Abduljalil o'g'li	
Совершенствование системы профессионального управления жилищно-коммунальным хозяйством Узбекистана	1116
Икромова Ханифа Одилевна	
Sanoat korxonalarini kreditlash amaliyotining zamonaviy holati.....	1121
Kamalova Jamila	
O'zbekistonda davlat ishtirokidagi korxonalarining huquqiy maqomi va ularni isloh qilishning istiqbollari	1125
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'lari va ulardan foydalanish to'g'risidagi bajarilishlarga oid hisobotni tuzish va taqdim etish tartibi	1131
Ne'matov Oybek Ismatullayevich	
Предприятие автомобильной промышленности как объект реализации концепции устойчивого развития	1136
Туйчиев Комилжон Лазизович	
Tijorat banklari aktivlari diversifikatsiyasining nazariy ahamiyati	1143
O'ktamova Nozima Narzulla qizi	
Tijorat banklarida yangi masofaviy bank xizmat turlarini rivojlantirish	1146
Umarov Abdulquddus Abdilxatovich	
Некоторые вопросы эконометрической оценки CES – функций и их практическое применение в экономических задачах	1151
Шадиева Гулнора Мардиевна, Усманов Фарзод Шохрухович	
Использование искусственного интеллекта в спортивной индустрии.....	1158
Усманова Дилфузахон Иброхимовна	
The Role and Significance of Internal Audit as an Effective System of Internal Control in Business Entities	1163
Po'latov Sherzodbek Oybek o'g'li, Farmonov Ilhomjon Iqboljon o'g'li	

Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirishda investitsiyalardan foydalanishni takomillashtirish (Andijon viloyati misolida)	1168
Xolmatov Sanjarbek Xojimamatovich	
O'zbekiston temir yo'l transport tizimi rivojlanishining asosiy ko'rsatkichlari.....	1174
Qilichev Umid Ibadullayevich	
Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasi sharoitida raqamli banklar resurslarini oshirish choralari	1181
Xamraqulova Gulnozaxon Faxriddin qizi	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari kredit foiz stavkasini muvofiqlashtirish masalalari	1185
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
O'zbekistonda Islom banklari faoliyatini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati	1191
Vasiyev Alisher Samiyevich, Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Islom iqtisodiyotining mohiyati.....	1197
Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Budjet mablag'larini taqsimlanishi va maqsadli sarflanishida inson kapitalidan foydalanish va jamoatchilik nazoratining samaradorligi	1201
G'ofurov Bekzod Fayzulla o'g'li	
Maxsus iqtisodiy zonalar investitsiya muhiti jozibadorligini oshirishda tarif va notarif mexanizmlaridan foydalanish imkoniyatlari	1207
Ja'sur Umirzoqov Artiqboy o'g'li	
Перспективное развитие промышленной кооперации между странами	1212
Назарова Раъно Рустамовна, Жартай Жанибек Маратулы	
Soliqlar yig'iluvchanligini oshirishga ta'sir etuvchi omillar	1218
Berdiyeva Uguloy Abduraxmanovna	
Ta'lim sifatini ta'minlash oliy ta'lim xizmatlari bozorini rivojlantirishning asosiy omili.....	1222
Nematov Inatillo Ubaydullayevich	
Aholiga ko'rsatiladigan bank xizmatlarini takomillashtirish.....	1228
Umurzakova Adiba Ochilovna	
Tijorat banklari resurslari shakllanishining manbalari va yo'llari.....	1232
Rahmanov Ilxom Xurramovich	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1238
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Пути эффективного использования внутренних инвестиций в национальной экономике	1242
Рафиева Зарина Хусановна	
Development of the Country's Economy Through the Development of the Stock Market in Developing Countries	1246
Akhmedov Doniyorbek	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotini rivojlanishi va uning asosiy yo'nalishlari	1250
Azizova Manzura Ibragimovna	
The theoretical importance of product cost reduction in industrial production.....	1254
Dilfuza Baxramovna Safarova	
Fond bozorlarining tashkil etilishi va rivojlanish tendensiyalari.....	1261
Shamsiyev O'ktam Sayfitdinovich	
Mamlakatda davlat tibbiyot muassasalarining tutgan o'rne va ularni rivojlantirish yo'nalishlari.....	1266
Sultonova Mushtariy Abdulabbosovna	
Obligatsiyalar bozorida banklarning ishtiroki va ahamiyati.....	1272
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li	
Milliy iqtisodiyotimizda investitsiya portfelini shakllantirishning nazariy asoslari	1277
Ibragimov Gafurjan Axmetovich	
Kompaniyalarning tashqi savdo faoliyatini moliyalashtirishning nazariy asoslari va xorij tajribasi.....	1282
Ibragimov Mansur Axmedovich	
Mahalliy byudjetlar xarajatlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida).....	1286
Mamayusupov Omonulla Mamatqulovich	
Ключевые факторы успеха в мотивации и управлении проектными командами.....	1294
Мансурова Севара Мансуровна	
Mehmonxona biznesida CRM tizim xizmatlarini loyihalash	1297
Ishanxodjayeva Dilfuza Erkinovna	

RAQAMLI IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA MAKTABGACHA TA'LIM XIZMATLARINI HOLATI

Umurzakova Dilnoza Egamberdiyevna
“Ipak yo'li” turizm va madaniy
meros xalqaro universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada muallifning raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida respublikamizda maktabgacha ta'lim xizmatlarini holati, tahlili, mamlakatimiz maktabgacha ta'lim xizmatlari shakllantirish va rivojlantirishda taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan. Shuningdek, maktabgacha ta'lim xizmatlarining istiqbollari va uni takomillashtirishga qaratilgan fikrlari keltirilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim muassasalari, maktabgacha ta'lim xizmatlari, xizmat ko'rsatish, ta'lim xizmati, rivojlantirish, islohot, innovatsiya, takomillashtirish, samaradorlik, tizimli tahlil.

Abstract: This article develops the author's situation and analysis of preschool education services in our republic in the context of the transition to a digital economy, proposals and recommendations for the formation and development of preschool education services in our country. The prospects for preschool education services and ideas aimed at improving it are also given.

Key words: preschool educational institutions, preschool education services, service provision, educational services, development, reform, innovation, improvement, efficiency, system analysis.

Аннотация: В данной статье развиты авторская ситуация и анализ услуг дошкольного образования в нашей республике в условиях перехода к цифровой экономике, предложения и рекомендации по формированию и развитию услуг дошкольного образования в нашей стране. Также приведены перспективы услуги дошкольного образования и идеи, направленные на ее совершенствование.

Ключевые слова: дошкольные образовательные учреждения, услуги дошкольного образования, предоставление услуг, образовательная услуга, развитие, реформа, инновации, совершенствование, эффективность, системный анализ.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasining raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish bilan bog'liq jarayonlar jadal sur'atlarda amalga oshirilmoqda. Bu borada mamlakatimiz ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotini ta'minlab berish maqsadida "Taraqqiyot strategiyasi 2022-2026", "Yangi O'zbekiston strategiyasi", "Raqamli O'zbekiston-2030" kabi strategik dasturlar qabul qilingan bo'lib, nafaqat iqtisodiy o'sish orqali rivojlanishni ta'minlab berish, shuningdek, aholi turmush-darajasini yuksaltirish, aholini ish bilan bandligini ta'minlash, yangi ish o'rinlari va kasblarni shakllantirish, tadbirkorlik faoliyati, ta'lim xizmatlarini rivojlantirish hamda inson kapitalini shakllantirish kabi ustuvor maqsadlarni amalga oshirishga qaratilgandir.

Shu maqsadda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyev "Taraqqiyot strategiyasi"ning 34-maqsadida "Hududlarda xizmat ko'rsatish va servis sohaslarini rivojlantirish orqali keyingi 5 yilda xizmat ko'rsatish hajmini 3 baravarga oshirish hamda ushbu yo'nalishda jami 3,5 million yangi ish o'rinlarini yaratish"^[1]. deb ta'kidlab o'tganliklari mamlakatimizda xizmat ko'rsatish sohasini mavjud imkoniyatlarimiz, resurslarimiz va salohiyatimizdan kelib chiqib yanada rivojlantirish, YalMda xizmat ko'rsatish sohasini ulushini rivojlangan xorij mamlakatlar ko'rsatkichiga yetkazish hamda aholi bandligini ta'minlash strategik maqsadlarimizdan biri bo'lishini taqozo etmoqda.

Ayniqsa, hozirgi vaqtda xizmat ko'rsatish tarkibida bo'lgan maktabgacha ta'lim xizmatlarini rivojlantirish orqali xizmat ko'rsatish sohasini YalMda ulushini ortishiga munosib hissa qo'shishi mumkin. Bizga ma'lumki maktabgacha ta'lim xizmatlari ta'lim-tarbiya berishning boshlangich debochasi bo'lib, mamlakatimiz inson kapitali shakllanishiga poydevor sifatida ahamiyatli darjaga egadir. Shuningdek, maktabgacha ta'lim xizmatlari orqali ta'lim xizmatlari ko'rsatilib, ushbu xizmat sifati, miqdorini ko'tarish hozirgi davrning dolzarb va yechimi

ko'p muammolardan biri bo'lib qolmoqda. Hukumatizmiz tomonidan yaratib berilgan iqtisodiy, moliyaviy, institutsional va tashkiliy ko'maklar sababli keying vaqtlarda maktabgacha ta'lim xizmatlari rivoj topyotganligini ko'rishimiz mumkin. Ammo mamlakatimiz chekka hududlaridagi maktab tarbiyalanuvchilariga shahar joylaridagidek imkoniyatlar yaratib berilmagan, shuningdek, chetki hududdagi maktabgacha ta'lim muassasalari (MTM) infratuzilmasi zamon talablaridek shakllanmaganligi, MTMda ta'lim-tarbiya beruvchi tarbiyachilar, boshqaruv sohasidagi xodimlar, pedagoglarning malaka darajasi yetishmasligi, soha mutaxassislari yetkazib berishda xorij davlatlaridan ortdaligimiz MTM xizmatlari rivojiga to'siq bo'lmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLARNING TAHLILI

Raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida maktabgacha ta'lim xizmatlari rivojlantirish, ta'lim xizmat ko'rsatish usullari, MTMning holati va rivojlantirish istiqbollari tadqiq etish bo'yicha V. Stiven Barnettning "Kompensatsion erda bolalik ta'limining afzalliklari" nomli ilmiy maqolasida klassik eksperiment va foyda-xarajat tahlilini o'z ichiga olgan uzoq muddatli ta'sirlar haqidagi tadqiqotlar olib borilgan. Kompensatsion erda bolalik ta'limi aql (IQ) testlari bilan yetarli darajada o'lchanmaydigan kognitiv qobiliyatlarga hissa qo'shish orqali uzoq muddatli akademik muvaffaqiyatni ta'minlashi asoslab berilgan. Shuningdek, ta'limdagi ijtimoiy-iqtisodiy natijalar, jumladan, bandlik, o'smirlik homiladorligi va ijtimoiy yordam ko'rsatish orqali maktabgacha ta'lim muassasalariga ta'sir etish jarayonlari o'rganilgan [3].

M. Q. Aytbayevaning "Maktabgacha ta'lim tashkilotlarini jihozlash: muammo va yechim" nomli ilmiy maqolasida maktabgacha ta'lim tashkilotlarini jihozlashda yuzaga kelayotgan muammolarni yechimini yechish bo'yicha ilmiy va nazariy takliflar, tavsiyalar berilgan. Shuningdek, ushbu taklif va tavsiyalar xorij tajribasi asosida jihozlash, tarbiyalanuvchilarga ta'lim berish yo'nalishlari keltirilgan bo'lib, ushbu tavsiyalar asosida amaliy xulosalar taklif etilgan [4].

N. B. Talapovaning "Maktabgacha ta'lim tashkilotlarini moliyaviy ta'minlash tizimini takomillashtirish" nomli ilmiy maqolasida maktabgacha ta'lim tashkilotlarining moliyaviy ta'minlash tizimini takomillashtirishning ob'yektiv zaruriyati ilmiy-nazariy jihatdan yoritilgan. Mamlakatimizda sohaga doir masalada amalga oshirilayotgan ishlar, maktabgacha ta'lim xizmatlarining mamlakat ta'lim tizimidagi o'rni, qamrov darajasi va holati tahlil qilingan [5].

E. E. Nabiyev, G.M.Xushiyevaning "MTT direktorlarini menejerlik faoliyatiga tayyorlash yo'nalishlari" nomli maqolasida MTT direktorlarini tayyorlash yo'nalishlari haqida umumiy fikrlar berilgan, shuningdek, boshqaruv faoliyati, funksiyalari va ta'lim tashkilotini boshqarish jarayonlari bilan bog'liq masalalari. holati tadqiq etilib taklif va tavsiyalar berilgan [6].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur "Raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida maktabgacha ta'lim xizmatlarini holati" nomli ilmiy maqola muammosini tadqiqoti jarayonida statistik va iqtisodiy tahlil, qiyoslash, guruhlash, tanlab kuzatish hamda induksiya va deduksiya, analiz va sintez, monografik, tizimli yondashuv, ilmiy abstraksiya, mantiqiy yondashuv kabi uslublardan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida rivojlangan mamlakatlarda ta'limning to'liq sikliga investitsiya kiritishga, ya'ni "bola 3 yoshdan 22 yoshgacha bo'lgan davrda uning tarbiyasiga sarmoya sarflashga katta e'tibor beriladi. Chunki, ana shu sarmoya jamiyatga 15-17 barobar miqdorda mamlakatga foyda keltiradi"[8]. Shu tufayli xizmatlar tarkibida ta'lim sohasiga katta ahamiyat berib kelinmoqda. "Rivojlangan mamlakatlarda YalM o'sishining asosiy qismi xizmatlar sohasiga to'g'ri keladi. Masalan, bugungi kunda xizmatlar sohasining YalMdagi ulushi AQShda 78 % ni, Yevropa mamlakatlarida 70 % dan ortiqni, Xitoyda 51,6 % ni tashkil qiladi. MDH davlatlarida ham bu ko'rsatkich yuqori. Masalan, Qozog'istonda 54,2 %, Belarusda 48,0%, O'zbekistonda 40,2%ni (2022 yilda) tashkil etgan" [9], shuningdek, YalMning bir qismi ta'lim sohasini rivojlantirish uchun yo'naltirilmoqda. Jumladan, AQShda yalpi ichki mahsulotning 6,6 %, Germaniyada 5,8 %, Rossiyada 3,6 % ni tashkil qilmoqda. Bunday sharoitda ta'lim tizimida xizmat ko'rsatish va tadbirkorlik faoliyati samaradorligini oshirish natijasida oliy ta'lim muassasalari daromadlarini oshirish hamda ularning moliyaviy imkoniyatlarini kengaytirishning ahamiyati tobora ortib bormoqda.

Xususan, maktabgacha ta'lim xizmatlarini rivojlantirish bo'yicha keyingi yillarda mamlakatimizda ijobiy ishlar amalga oshirilib kelinmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Miromonovich Mirziyoyev tomonidan qabul qilingan Qarorda "...nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarini tashkil etish uchun 1412 ta davlat-xususiy sheriklik to'g'risidagi bitimlar imzolanganligi" [2] maktabgacha ta'lim tizimiga keng e'tibor berilayotganini namoyon etadi. Shuningdek, o'tgan besh yil mobaynida maktabgacha ta'lim bilan 1,5 mln. nafar bolalarni qamrab olingan bo'lsa, bu 2017-yildagi ko'rsatkichdan ikki barobar ko'proqdir. Joriy yilning oxiriga

qadar qamrovni 65,5%ga yetkazish rejalashtirilgan. Maktabgacha ta'lim muassasalari (MTM) soni ham tobora ortib bormoqda. Agar 2017-yilda MTMlarning umumiy soni 5 mingta bo'lgan bo'lsa, hozirga kelib ularning soni 17 mingtadan ortganligi maktabgacha ta'lim xizmatlariga alohida e'tibor berilyotganligini ko'rishimiz mumkin.

Fikrimizcha, MTM xizmatlarini hozirgi holatini tahlil qilmay kelajak uchun strategic maqsadlar belgilay olmaymiz. Shu bois MTM xizmatlarini tashkil etish, ularning faoliyati, ko'rsatilgan xizmatlar sifatini tahlil qilishimizni taqozo etmoqda. Mamlakatimizda MTM xizmatlarni tashkil etish jarayoni qonunlarda belgilangan tartiblarda amalga oshirilmogda. Bu borada mamlakatimizda MTM faoliyatini tashkil etish jarayonini uch bosqichga bo'lishimiz mumkin (1-rasm).

1-rasm: Maktabgacha ta'lim muassasalarining rivojlanish bosqichlari davri

1-rasm ma'lumotlaridan kelib chiqib MTMning mamlakatimizda rivojlanish bosqichlarini uchta davrga bo'lishimiz mumkin. Bular quyidagilar:

Birinchi bosqich – 1992-2005-yillarni o'zida qamrab olib bunda mamlakatimizda MTM faoliyatini tashkil etish bo'yicha dastlabki qonunlar takomillashtirildi, ularni faoliyati muvofiqlashtirildi, moliyalash manbalari sifatida asosan davlat byujeti belgilab berildi, ta'lim xizmat ko'rsatish shakli an'anaviy shaklda amalga oshirildi. Bunda MTM tarbiyalanuvchilari faqat maktab davrigacha bo'lgan vaqtga qadar savodxonligi oshirilishiga e'tibor berilishi bilan ajralib turgan. Shuningdek, MTMda ta'lim-tarbiya beruvchi tarbiyachilar nomutaxassislar nisbatan mutaxassislarga nisbatan ko'prog'ini tashkil etib xizmat ko'rsatish sifatiga ta'sir qilib kelgan. MTM mutaxassislarini malakasini oshiradigan, qayta tayyorlaydigan muassasalarning deyarli mavjud emasligi ta'lim xizmatlarini sifatiga ta'sir qilib kelganligi bilan ajralib turgan.

Ikkinchi bosqich – 2006-2016-yillar hisoblanib, bu o'n yillik MTM rivojlanish bosqichida bir qator islohotlar malga oshirildi. Xususan, MTM faoliyatini muvofiqlashtiruvchi qonunchilik bazasi yanada takomillashtirildi. MTM infratuzilmasi takomillashtirilib yangi MTMlar barbo etildi, mavjudlari qaytadan rekonstruksiya qilindi. MTM xodimlarini malakasini oshirish institutlari faoliyati yo'lga qo'yildi. Moliyalashtirish maanbalariga homiylik, xalqaro kapitallar jalb etildi. Ta'lim-tarbiya berishning metodologiyasi qaytadan ishlab chiqilib amaliyotga tatbiq etilishi natijasida tarbiyalanuvchilar bilim-ko'nikma olish darajasi yanada yuksaltirildi.

Uchinchi bosqich – 2017-2022-yillarni o'zida qabram olib, qisqa vaqt ichida katta ishlar amalga oshirildi. 2017 yil ma'muriy-huquqiy baza yanada takomillashtirilib Maktabgacha ta'lim vazirligi tashkil etildi, bu davrda 76 ta normative hujjatlar qabul qilindi, davlat xususiy sherikchilik dasturi qabul qilindi. Dasturga muvofiq 12488 ta bitim, 1444 ta DXSH, 11044 ta oilaviy MTM lar faoliyati yo'la qo'yildi. Davlat tomonidan 1,95 trln. so'm imtiyozli kredit ajratilib, 11269 ta yangi MTM lar faoliyati tashkil etildi. "Ilk qadam" maktabgacha ta'lim tashkiloti davlat o'quv dasturi yaratildi, litsenziya olish tartibi 1 yildan 10 kunga qisqartirildi, imkoniyati cheklangan ota-onalarning farzandlari to'lovlardan ozod etildi, MTM faoliyatini moliyalashtirish manbalar soni oshirildi, MTM infratuzilmasida tub o'zgarishlar amalga oshirildi^[5]. Shuningdek, MTM faoliyatida pedagog va hodimlar mutaxassisliklari tashkil etilib ta'lim berish xizmatlari sifat jihatdan yuksalishga erishildi. MTM faoliyatini boshqarish bo'yicha maxsus institute tashkil etilib, soha boshqaruv faoliyati yanada yaxshilandi, intraktiv xizmatlar tashkil etilib tarbiyalanuvchilarni milliy, vatanpoarvarlik ruhda tarbiyalash uslubiyati ishlab chiqildi.

Fikrimiz tasdig'i sifati tadqiqotlarimiz davomida o'rganishlar olib bordik. Xususan, davlatimizda uch yoshdan olti yoshgacha bo'lgan maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilari qamrab olinishi 2013-yilda 18,8 % tashkil etgan bo'lsa, 2021-yilga kelib 62,0 % ni tashkil etgan. Ammo bir yoshdan olti yoshgacha bo'lgan bolalarni maktabgacha ta'lim muassasalarida qamrab olish bo'yicha tahlillarimizda mamlakatimizda olib borilgan oqilona islohotlar natijasida o'sish dinamikasini ko'rishimiz, Ammo hududlar bo'yicha teng taqsimlanmaganligi ko'rishimiz, shuningdek, uch yoshdan olti yoshgacha bo'lgan tarbiyalanuvchilarni qamrab olish darajasiga nisbatan past ko'rsatkichlarni ko'rishimiz mumkin (1-jadval).

1-jadval: Mamlakatimizda bir yoshdan olti yoshli bolalarni maktabgacha ta'lim tashkiloti bilan qamrab olinishi (%) ^[1]

Hududlar	Yillar								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
O'zbekiston Respublikasi	14,4	15,3	15,5	17,3	17,0	21,0	26,3	27,3	29,4
Qoraqalpog'iston Respublikasi	13,6	15,8	16,4	17,1	20,0	25,2	36,5	40,3	40,3
Andijon	12,0	12,7	14,2	15,8	14,7	20,3	28,5	31,2	30,9
Buxoro	13,4	14,4	14,8	16,2	17,4	23,4	30,9	30,7	34,9
Jizzax	11,0	11,2	10,8	14,6	10,6	18,7	24,7	27,8	30,4
Qashqadaryo	6,7	7,2	7,3	12,0	12,0	10,7	14,2	16,1	17,5
Navoiy	17,3	17,5	17,8	19,6	21,3	23,0	28,9	30,1	35,6
Namangan	14,0	14,1	14,6	16,4	15,5	21,2	29,0	32,3	31,2
Samarqand	10,5	12,6	11,7	15,2	12,1	15,9	23,1	25,5	26,0
Surxondaryo	7,0	7,5	7,6	8,4	7,4	10,0	14,0	13,9	17,8
Sirdaryo	14,6	14,5	15,4	18,9	17,2	24,5	29,2	26,6	30,2
Toshkent	17,1	18,2	18,9	19,5	20,3	22,3	24,7	23,0	27,2
Farg'ona	16,9	17,0	17,0	17,9	18,3	25,2	28,9	30,1	33,8
Xorazm	9,2	9,8	9,6	10,0	14,7	20,5	24,4	25,4	32,2
Toshkent sh.	46,5	49,8	51,7	52,3	49,8	49,9	49,4	42,4	42,3

Yuqorida keltirilgan jadval ma'lumotlarini tahlil qilar ekanmiz bir yoshdan olti yoshli bolalarni maktabgacha ta'lim tashkiloti bilan qamrab olinishi 2013-yilda mamlakatimizda 14,4 % ni tashkil etgan bo'lsa, 2021-yilga kelib 29,4 % ni tashkil etgan. O'tgan davrga nisbatan o'sish tendensiyasini ko'rishimiz mumkin, Ammo bu natijalar mamlakat maktabgacha ta'lim muassasasi tarbiyalanuvchilari qamrovi bo'yicha past ko'rsatkich hisoblanadi. Shuningdek, hududlar kesimida eng yuqori ko'rsatkich Toshkent shahriga to'g'ri kelmoqda 2013-yilda 46,5 % ni tashkil etgan bo'lsa, 2016-yilda 52,3% ni, 2021-yilga kelib 42,3% ko'rsatkichni ko'rsatmoqda. Bu hozirgi davrda Toshkent shahrida bir yoshdan olti yoshgacha bo'lgan bolalar sonining ko'payganini anglatmoqda. Shuningdek, bir yoshdan olti yoshgacha bo'lgan maktabgacha ta'lim muassasalari yetishmasligini anglatmoqda. Jadval ma'lumotlari asosida eng past ko'rsatkich Qashqadaryo viloyatiga to'g'ri kelmoqda. Xususan, 2013-yilda 6,7 % ko'rsatkichni tashkil etgan bo'lsa, 2021-yilga kelib 17,5 % dinamikasini tashkil etmoqda. Bundan shunday xulosa qilishimiz mumkinki Qashqadaryo viloyatida maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilari qamrov darajasi pastligi, shuningdek, MTMLarining yetishmasligi aholi sonining boshqa hududlarga nisbatan kamligini anglatmoqda. Ushbu jadval ma'lumotlaridan maktabgacha ta'lim muassasalari faoliyatni rivojlantirish bo'yicha davlat tomonidan amalga oshiriladigan dasturlar va islohotlar o'z samarasini bermoqda, Ammo hududlar kesimida ravon rivojlanmaganligini ko'rishimiz mumkin ^[9]. Shu bilan birgalikda mamlakatimizda uch yoshdan olti yoshgacha bo'lgan maktabgacha ta'lim tashkiloti bolalarini qamrov darajasi bo'yicha izchil dasturlar, islohotlar, huquqiy qo'llash mexanizmini bir yoshdan olti yoshgacha bo'lgan maktabgacha ta'lim tashkiloti faoliyatiga ham qo'llash hamda alohida e'tibor berish maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilarining sifatli ta'lim-tarbiya olishda samara berishi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib shuni aytishimiz mumkinki mamlakatimizda maktabgacha ta'lim xizmatlarini samarali tashkil etish uchun MTMlarni davlat tasarrufidan chiqarish, xususiy bog'chalarni guruhli tizimini tashkil etish, davlat MTMlarni moddiy texnik bazasini shakllantirish, MTMlarni modernizatsiya qilish, malakali kadrlarni jalb qilish, faoliyat ko'rsatayotgan tarbiyachi-xodimlarni zamon talablariga mos holda malakasini oshirish, ta'lim-tarbiya berishni "O'zbekona" modelini ishlab chiqish, bunda, milliy urf-odatlarimiz, diniy qarashlarimizdan kelib chiqib maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilarini vatanparvar shaxs sifatida shakllanishida xizmat qiladigan omillarni hisobga olgan holda tarbiya berishni shakllantirishimiz lozim. Ushbu jarayonlarni tatbiq etish mamlakatimiz yoshlarini komil inson sifatida ulg'ayishi hamda mamlakatimiz rivojiga hissa qo'shishadigan kadrlar yetishib chiqishida alohida ahamiyat kasb etadi ^[6].

Yuqoridagi xulosalardan kelib chiqib quyidagi taklif va tavsiyalarni berdik:

Birinchidan, raqamli iqtisodiyoti sharoitida MTM faoliyatini rivojlantirish maqsadida ilg'or xorijiy tajribani hisobga olgan holda ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil qilishga qo'yiladigan amaldagi davlat talablarini qayta ko'rib chiqish, rivojlantirish, maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarida shakllantirilishi lozim bo'lgan bilimlar, ko'nikma va mahoratlarni "milliy" an'analarga muvofiq ishlab chiqish hamda takomillashtirish;

Ikkinchidan, MTMda ta'lim-tarbiya berish xizmatlarini shakllantirishda intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy jihatdan tarbiyalash tizimini ishlab chiqish, ta'lim xizmatlari ko'rsatishni yangicha "zamonaviy-intellektual-vatanparvarlik" modeliga asoslangan usullarini joriy etishni;

Uchinchidan, MTM faoliyatini rivojlantirish maqsadida sohani moliyalashtirish ob'yektlar faoliyatini davlat tomonidan dotatsiyalash, soliq imtiyozlari berish hamda bojxona imtiyozlari orqali faoliyatini yanada rivojlantirish;

To'rtinchidan, qishloq, mahalla, pasyolka, kichik shaharlar hamda katta shaharlarda yashash hududlarida raqamli texnologiyalarni MTM faoliyatiga tatbiq etish, innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanish, "kraudfanding" raqamli platformasi orqali hayriya mablag'lari asosida yangi turdagi MTMlarni qurish, mavjud MTMlarni modernizatsiya qilish hamda faoliyat ko'rsatayotgan MTMlarni o'quv qurollari, zamonaviy jihozlar bilan ta'minlash.

Ushbu taklif va tavsiyalar amaliyotga joriy yetilishi orqali MTM faoliyati rivojlantirishimiz, mamlakatimiz rivojlanishi uchun xizmat qiladigan vatanparvar insonlarni yetishib chiqishi, yangi ish o'rinlarini yaratishda hamda bobolarimizdek buyuk insonlarni shakllanishida muhim hissa qo'shgan bo'lar edi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Miramonovich Mirziyoyev tomonidan qabul qilingan "2017-2021-yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-2707-sonli Qarori. 2016-yil 29-dekabr. www.lex.uz
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 12-apreldagi "Maktabgacha ta'lim sohasida davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PQ-5071-son Qarori. www.lex.uz
3. Mirziyoyev Sh. M. "Yangi O'zbekiston strategiyasi" -T.:—O'zbekiston, 2021. 23-bet.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyevning "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida" PQ-4312-son Qarori. Toshkent sh., 2019-yil 8-may. www.lex.uz
5. M. Q. Aytbayevaning "Maktabgacha ta'lim tas'khilolarini jihozlash: muammo va yechim" Applied Sciences and Yeduction Hosted from Berlin, Germany. <https://conferencea.org> August 30th 2022
6. N. B. Talapovaning "Maktabgacha ta'lim tashkilotlarini moliyaviy ta'minlash tizimini takomillashtirish" SCHOLAR ISSN: 2181-4147 VOLUME 1 | ISSUE 25 |. <https://t.me/openscholar> Multidisciplinary Scientific Journal September, 2023
7. E.E.Nabiyev, G.M.Xushiyevaning "MTT direktorlarini menejerlik faoliyatiga tayyorlash yo'nalishlari" Maktabgacha va maktab ta'limi ilmiy jurnali. 2023-yil, oktyabr, №1-son
8. D.E.Umurzakova "Maktabgacha ta'lim xizmatlarini rivojlantirishning xorij tajribasi" "IQTISODIYOT VA TURIZM" xalqaro ilmiy va innovatsion jurnali. № 6(8) 2022
9. S.B.Bobokulov. Diversifying the service field under digitalization. American Journal of Interdisciplinary Research and Development ISSN Online: <https://ajird.journalspark.org/index.php/ajird/article/view/429>
10. <https://mpe.uz/post-detail/posts/news/2301>
11. <https://stat.uz/uz/rasmiy-statistika/social-protection-2>

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Jtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 11-12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.